

1. Osaamiskompassi

Tarvikkeet: kynä, osaamiskompassi tulostettuna.
Aika: noin 30min.

Osaamiskompassi on valmiille pohjalle tehtävä harjoitus, jossa eri yhteyksissä hankittua osaamista tehdään näkyväksi. Tehtävä soveltuu suurillekin ryhmille oppilaitoksissa. Tehtävä auttaa sanoittamaan eri yhteyksissä hankittua osaamista ja pohjustaman esimerkiksi opintojen ohjaukseen liittyvää keskustelua tai työnhakua.

Tehtävässä on jo hankittujen osaamisten ohella olennaista pohtia tulevaisuutta: millaista osaamista tarvitsen esimerkiksi unelma-ammattiini pääsemiseksi ja millaisissa tilanteissa voisin hankkia ko.osaamista?

Ohjaajalle:

Tulosta osaamiskompassista haluamasi versio (toisessa elämän osa-alueita nimetty valmiiksi)

Jos ryhmä on suuri, kannattaa opiskelijoita ohjeistaa työskentelemään esim. ryhmissä tai pareittain ja miettimään yhdessä tilanteita, joissa osaamista on karttunut.

Mieti, haluatko käyttää tehtävän tukena valmiita listoja osaamistarpeista. Esimerkiksi opetushallituksen osaamiskorttipakkaa (https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamiskortit_verkkoversio_1.pdf) Valmiit listat helpottavat tehtävän suorittamista, mutta voivat toisaalta tehdä vastauksista yksipuolisia.

Mikäli käytät listoja, voi olla hyvä painottaa konkretiaa ja ohjeistaa pohtimaan käytännön tilanteita, joissa osaamista on hankittu.

Tehtävänanto opiskelijoille:

Kirjaa kompassiin osaamisia ja vahvuuksia, joita sinulle on kertynyt elämäsi eri osa-alueilla. Kun tämä on tehty, pohdi, millaista osaamista tarvitset tai haluaisit hankkia tulevaisuudessa. Mieti myös konkreettisia toimenpiteitä tai tilanteita, joissa voit kartuttaa osaamistasi.

Huom!

-Tehtävän aikana keskustelu on olennainen osa tehtävän onnistumista. Varaa siihen aikaa!

-Opiskelijoiden kannattaa työskennellä esim. pareittain ja miettiä hankittuja osaamisia yhdessä.

-Ohjaajan tehtävä on tukea opiskelijoita mahdollisimman paljon pohdinnassa. Esimerkiksi harrastusten yhteydessä saatua osaamista voi olla vaikea sanoittaa.

-Tulevaisuutta pohtiessa on tärkeää miettiä yhdessä konkreettisia toimenpiteitä osaamisen kehittämiseksi. (esim. jos opiskelija haluaa kehittää esiintymistaitoja, miten kannustat häntä siihen)

-Hyödynnä mahdollisia kokemuksia omasta elämästäsi (pohdi niitä myös etukäteen) Myös jo hankittujen osaamisten kohdalla on hyvä keskustella siitä, millaisissa tilanteissa osaamista on hankittu. Näin tehtävään saa syvyyttä, tämä auttaa osaamisidentiteetin kehittymisen hahmottamisessa.

-Käy tehtävän jälkeen jonkinlainen purkukeskustelu, jossa kysyt opiskelijoiden tuntemuksia ja ajatuksia osaamisen sanoittamisesta.

2. Osaaminen sanoina tai kuvina

Aika: n.45 min + tehtävän purku
Välineet: esimerkiksi paperi (A3/A4) ja kyniä.

Tehtävässä sanoitetaan ja tehdään osaamista näkyväksi kuvan, tekstin tai mind mapin muodossa sekä katsotaan myös henkilökohtaiseen tulevaisuuteen.

Tehtävä on sovellus alun perin Osata -hankkeen materiaaleissa julkaistusta Osaamisen mind -map -tehtävästä. Tehtävää on kokeiltu Uusille Urille -hankkeen toimenpiteiden yhteydessä toisen asteen oppilaitoksissa sekä ammattikorkeakoulussa osana opinto- ja urasuunnitteluun liittyviä sisältöjä.

Tehtävä:

Tehdään paperille tuotos, johon kuvataan aluksi sitä, millaisia osa-alueita elämään kuuluu. Sen jälkeen pohditaan (joko yksin, pareittain tai ryhmissä) millaisia taitoja ja osaamista eri osa-alueilta on kertynyt.

Kun tämä on tehty, lisätään paperille osio «tulevaisuus», johon kuvataan, millaista osaamista koet tarvitsevasi tulevaisuudessa opinnoissasi ja työurallasi. Missä erityisesti haluat kehittyä?

Pohdi ja kirjaa ylös millaisia konkreettisia tekoja tarvittavan osaamisen hankkiminen vaatii (pohdi esim, missä yhteydessä voit hankkia kyseistä osaamista) Esimerkki: Jos haluaisit hankkia vuorovaikutus- tai esiintymistaitoja: millaisiin tilanteisiin hankkiutumalla se onnistuisi?

Lähtökohtaisesti ilmaisumuoto on vapaa! Tehtävän voi siis tehdä mind-mapina, piirtämällä/maalamalla tai vaikka kirjoittamalla. Piirtämällä esimerkiksi hahmotelma maisemasta, johon sijoitetaan myös oma hahmo. Kuvataan erilaisia paikkoja, tapahtumia ym. Joissa on hankittu jonkinlaista osaamista. Reunoille voi jättää tilaa täydentämiselle tulevaisuutta varten

Huom! Joskus opiskelijoilta syntyy huomattavan mielikuvituksellisia teoksia. Pyri löytämään näistä linkki työelämässä tarvittaviin taitoihin ja vahvuuksiin. keskustele teemoista opiskelijoiden kanssa.

Olennaista, että tehtävän avulla opiskelija hahmottaa omaa osaamistaan ja pohtii, mistä sitä on hankittu

Työtä kannattaa tehdä ryhmissä keskustellen vahvuuksista ja osaamisista. Ohjaaja kiertää jokaisen opiskelijan luona.

Purkukysymyksiä:

Miten peilautuu tulevaisuuden työelämään, ennakoitietoon, skenaarioihin ja odotuksiin?

Millaisia vahvuuksia käytitte työskentelyn aikana? Miten esim. luovuutta käytettiin tehtävässä, miten se voi hyödyttää tulevaisuuden työssä?

Miten työtä voi hyödyntää jatkossa työhaussa, opiskeluissa tai harjoitteluissa. (esim. CV:n tekemisessä tai työhaastatteluun valmistautumisessa on hyvä osata kertoa, mitä osaa ja missä osaamista on hankittu)

Pohtikaa yhdessä myös, millaista tulevaisuuden maailmaa opiskelijat kuvaavat.

Säilyttäkää työt täydennettäväksi tulevaisuudessa :)

3. Pääomat

Aika: noin 1h.

Sopii: Lukiot ja korkeakoulut

Välineet: Kirjoitus- tai piirustusvälineet

Harjoituksessa tarkastellaan työelämävalmiuksia Michael Tomlinsonin korkeakoulutetun pääoma –teorian kautta.

Pääomat ovat resursseja, joiden avulla yksilö selviää kohdatessaan haasteita esimerkiksi työelämässä.

Osion liitteenä olevasta tiedostosta löydä lyhyet kuvaukset pääomista. Tutustu niihin ja tarvittaessa aiheeseen syvällisemmin lähdeluettelosta löytyvien linkkien kautta.

Pääomat voidaan jakaa viiteen toistensa kanssa limittyvään kategoriaan: Tehtävässä on valmiina esimerkkikysymyksiä, joiden avulla opiskelijat voivat pohtia niitä.

Alla esimerkkitehtävä pääomien käsittelyyn. Tehtävän voi tehdä tehtävän 3. tapaan mind mapina, piirroksena tai tekstinä.

Tehtävä:

Millaisia ovat pääomasi? Laadi vaapamuotoinen teos, jossa pohdit millaisia pääomia sinulla on. Vastaa seuraaviin kysymyksiin:

1. Kulttuurinen pääoma

- Millaista osaamista olet kartuttanut vapaa-ajallasi?
- Miten voit hyödyntää tätä osaamista ammatillisesti

2. Inhimillinen pääoma

- Millaisia osaamisiasia ja valmiuksia olet saanut suorittamistasi tutkinnoista tai opinnoista?

3. Psykologinen pääoma

- Miten koronan aiheuttamat muutokset opintoihin/työhösi voivat vahvistaa psykologista pääomaasi?
- Miten voit hyödyntää pääomaasi tulevaisuudessa?

4. Sosiaalinen pääoma

- Mitä ovat verkostoni, jotka edistävät työllistymistäni ja osaamistani?
- Mitä ammatilliset verkostosi ovat? Mitä osaamista verkostosi ovat kartuttaneet?

5. Identiteettipääoma

- Mistä haaveilet tulevaisuuden työhön liittyen?

Käy lopuksi tehtävä läpi opiskelijoiden kanssa. Purkukysymyksiä:

Löytyikö jotain uutta tai yllättikö jokin?

Millaisia pääomia löysitte työskentelyn aikana? Miten esim. luovuutta käytettiin tehtävässä, miten se voi hyödyntää tulevaisuuden työssä?

Miten pääomia voi hyödyntää jatkossa työhaussa, opiskeluissa tai harjoitteluissa?

Lähteet:

Ruskomaa, V. 2019. Mentorointi korkeakouluopiskelijoiden työllistyvyyden tukena – Tapaustutkimus Turun yliopiston mentorointiohjelmasta. Itä-Suomen yliopisto. Kasvatustieteet. Pro gradu –tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20190552> [viitattu 8.1.2021].

Tomlinson, M. 2017. Forms of Graduate Capital and their Relationship to Graduate Employability. Education + Training. Saatavissa: https://eprints.soton.ac.uk/405329/1/PDF_Proof.PDF [viitattu 8.1.2021].